

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

PROGRAM "PLAVA ZASTAVICA"
Blue Flag Program

*ECOM – Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori
nacionalni operater programa*

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

- Plava zastavica je ekskluzivno ekobilježje koje se dodjeljuje plažama i marinama.
- Program "Plava zastavica" vodi nezavisna neprofitna organizacija "The Foundation for Environmental Education - FEE" (Fondacija za ekološku edukaciju).
- Plava zastavica je simbol visokih standarda zaštite životne sredine kao i kvalitetnih sanitarnih i bezbjednosnih uslova na plažama i marinama.
- Sastavni dio programa je ekološko obrazovanje kao i informisanje javnosti, vlasti i turističkih aktera o zaštiti životne sredine.

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

- Ideja o Plavoj zastavici je rođena 1986. godine u Francuskoj - nekoliko obalnih opština dobilo ovaj simbol zahvaljujući rezultatima u tretmanu otpadnih voda i kvalitetu vode za kupanje.
- 1987. - Evropska godina životne sredine, kada je Fondacija za ekološku edukaciju u Evropi (FEEE) prezentovala koncept ove kampanje, koju je Evropska komisija prihvatila kao jednu od aktivnosti na polju zaštite životne sredine u Evropskoj Uniji.
- U odnosu na francuski, usvojeni koncept je proširen i tretmanom otpada te planiranjem i zaštitom obalnih područja.
- U više navrata ti kriterijumi su se mijenjali i dopunjavali.
- Djelimično promjenjeni kriterijumi za plaže od 2010. godine

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

- Oznaku »Plava zastavica« dodjeljuje medjunarodni žiri, a na predlog nacionalne komisije.
- Medjunarodni žiri se sastoji od predstavnika Fondacije za ekološku edukaciju (FEE), Evropske Unije (EU), Svjetske turističke organizacije (WTO), Programa za životnu sredinu Ujedinjenih Nacija (UNEP) i Evropske organizacije za zaštitu obala (EUCC) .
- Plava zastavica se dodjeljuje za jednu sezonu.
- Ukoliko se tokom sezone promjene uslovi na plaži ili marini, Plava zastavica može biti povučena privremeno ili do kraja sezone.

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

- Dodjeljivanje Plave zastavice zasniva se na ispunjavanju kriterijuma iz četiri oblasti:
 - ekološko obrazovanje i informisanost
 - kvalitet vode za kupanje
 - ekološki menadžment
 - bezbjednost i usluge
- Za plaže je potrebno ispoštovati 32 kriterijuma, od kojih se 1 ne primjenjuje u Evropi; 28 moraju biti u potpunosti (imperativno) ispunjeni, dok se 4 kriterijuma preporučuju da budu ispunjeni kako bi plaža ušla u proces dobijanja »Plave zastavice«.
- Kod marina je broj kriterijuma manji – ukupno 22, od čega 18 imperativnih i 4 preporučujuća.

medjunarodni operater programa

FOUNDATION FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION

Fondacija za ekološku edukaciju (FEE) je nevladina i neprofitna organizacija koja promovira održivi razvoj kroz ekološko obrazovanje.

FEE je medjunarodna krovna organizacija sa po jednom organizacijom u svakoj zemlji članici, koje predstavljaju FEE na svom nacionalnom nivou i gdje sprovode pojedine kampanje.

Pored nacionalnih organizacija, pojedine medjunarodne organizacije i institucije mogu postati pridruženi članovi FEE.

FEE je krajem 2009. godine imala 69 članica iz 59 zemalja sa svih kontinenata.

FEE je od 1981. godine aktivno promovisala ekološko obrazovanje kroz svoje medjunarodne programe, čija je svrha bila da se prenesu zalaganja Agende 21 i uključuje ljude svih dobi i nacija, a kroz formalno školsko obrazovanje, obuku kadrova i podizanje svijesti građana.

FEE je aktivna kroz svojih 5 programa ekološke edukacije - "Plava zastavica", "Eko škole", "Mladi eko-reporteri", "Učimo o šumama" i "Zeleni kjuč".

Kada nacionalna nevladina organizacija postane članica FEE, ona u početku dobija status pridruženog člana. U roku od 3-5 godina, ona mora da postane punopravni član, što znači da treba u potpunosti da primjeni bar 2 od 5 programa FEE.

Sjedište FEE - Fondacije za ekološku edukaciju i medjunarodne koordinacije Plave zastavice nalazi se u Danskoj.

FEE Sekretariat Blue Flag Coordination
(c/o The Danish Outdoor Council)
Scandlagade 13, 2450 Copenhagen SV, Denmark

Tel: +45 3328 0411 Tel: +45 3328 0410
Fax: +45 3379 0179 Fax: +45 3379 0179
secretariat@fee-international.org coordination@blueflag.org
www.fee-international.org www.blueflag.org

ecom

kontakt:
NVO "EKOM"

koordinator programa:
SAŠA KARAJOVIĆ

P. fah 76
(montecep)
85 330 Kotor
MONTENEGRO

tel. fax:
+382 (0)32 323 123
mob. tel.
+382 (0)69 05 05 44

e-mail:
nvoecom@gmail.com
sasha.karajovic@gmail.com

ecom

www.plava-zastavica.org.me
www.ecom.org.me

nacionalni operater programa

UDRUŽENJE ZA EKOLOŠKI KONSALTING

Nevladina organizacija "Udruženje za ekološki konsalting - EKOM" je samostalno i dobrovoljno udruženje koje okuplja stručnjake iz oblasti zaštite životne sredine.

EKOM, kao organizacija koja se bavi konsultantskim poslovima smatra da je osnova rješavanja svakog ekološkog problema obučavanje i podizanje ekološke svijesti pojedinca. Na ovaj način, kada se pojedincu predoče uzroci ekološkog problema, na njega se utiče da direktno preuzme odgovornost za aktivnu i primjenjenu zaštitu životne sredine.

Stručne oblasti u kojima EKOM ostvaruje programske ciljeve su: održivi razvoj, integralno upravljanje prirodnim resursima, politika zaštite životne sredine, procjena nosećih kapaciteta u životnoj sredini, procjena osjetljivosti, procjena rizika i strateška procjena uticaja na životnu sredinu, standardizacija u oblasti zaštite životne sredine, integracija aspekata zaštite životne sredine i zdravlja ljudi, biodiverzitet, wetland područja, priobalna područja i more, zaštićena područja mora i kopna, eko-turizam, informatika u životnoj sredini, i druge aktivnosti kojima se doprinosi očuvanju životne sredine.

EKOM postoji od 2001. godine i u prvih nekoliko godina sproveo je više kampanja i projekata: "Edukacija ribolovačkih društava - ribara na Skadarskom jezeru u cilju podizanja ekološke svijesti" (u okviru programa REC-a), 3 radionice u okviru projekta "Trening za NVO za pisanje projekata" (za potrebe World Vision), priprema projekta "Zaštićena morska područja" (u saradnji sa Jadranskim projektom Delfin iz Hrvatske), seminar "Upravljanje čvrstim otpadom" (u saradnji sa NVO "Pro mare" iz Budve).

Od 2003. godine EKOM je pridruženi, a od 2009. godine i punopravni član Fondacije za ekološku edukaciju (FEE), čime je stekao pravo da kao nacionalni operater sprovodi programe FEE i to: Plavu zastavicu od 2003. i Mlade ekoreportere od 2008. godine.

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
DECENIJA KVALITETA

2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.

2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.
DESET GODINA PLAVE ZASTAVICE U CRNOJ GORI
 2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.

DESET GODINA PLAVE ZASTAVICE U CRNOJ GORI

Program Plava zastavica sprovodi se u Crnoj Gori od 2003. godine, kada je NVO "EKOM" postala pridruženi član Fondacije za ekološku edukaciju (FEE) i time stekla pravo da bude nacionalni operater za Crnu Goru. Uspjeh programa vidi se i po broju dodijeljenih plavih zastavica u Crnoj Gori: 6 u 2004, 10 u 2005, 15 u 2006, 20 u 2007, 18 u 2008, te 19 u 2009, 2010, i 2012. godini. U proteklih 10 godina, kako u pilot fazi tako i samoj kampanji, je učestvovalo preko 40 plaža, a dodijeljeno je ukupno 143 plave zastavice. Program Plava zastavica je 2005. i 2007. godine dobio nagradu "Wild Beauty Award" za doprinos kvalitetu, afirmaciji i promociji turističke ponude Crne Gore. Sve najbolje plaže u zemlji od 2006. godine bile su iz programa Plava zastavica.

NACIONALNI OPERATER PROGRAMA
 Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori
ecom
 Environmental Consultancy of Montenegro

PARTNERI PROGRAMA:
 Crveni krst Crne Gore
 MONTENEGRO
 NACIJONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA

PODRŠKA PROGRAMA:
 MINISTARSTVO
 ODRŽIVOG RAZVOJA
 I TURIZMA CRNE GORE

NACIONALNI OPERATER PROGRAMA
 Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori
ecom
 Environmental Consultancy of Montenegro

WPA
 WILDLIFE PARTNERSHIP AWARD
 2005, 2007.

MEĐUNARODNA KOORDINACIJA PROGRAMA
FEE
 FOUNDATION FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION
 www.fee-international.org

GENERALNI SPONZOR PROGRAMA:
JPM MD
 JAVNO PREDUZEĆE ZA UPRAVLJANJE
 MORSKIM DOBROM CRNE GORE

International Blue Flag sponsors:
 Kvornig group, Shipmate & Beach Tech

<http://www.facebook.com/pages/Blue-Flag/358208662484>

www.plava-zastavica.org.me

PLAVA ZASTAVICA
 Nacionalni operater programa Plava zastavica u Crnoj Gori

www.blueflag.org

The Blue Flag is a voluntary eco-label awarded to more than 3000 beaches and marinas in 41 countries across Europe, South Africa, Morocco, Tunisia, New Zealand, Brazil, Canada and the Caribbean.

koristite Blue Flag aplikacije za iPhone i Android telefone

BLUE FLAG TIMELINE IN MONTENEGRO

2002. Seminar sa prvom prezentacijom kampanje Plave zastavice u Crnoj Gori (oktobar 2012.)

2003. Svečani početak pilot programa u Crnoj Gori 05. juna 2003. na plaži "Mogren I", Budva

2004. Svečano podizanje prve Plave zastavice 05. juna 2004. na plaži "Plavi horizonti"

2005. Svečani početak sezone 05. juna 2005. na kupalištu "Tropičana" na Velikoj plaži

2006. Svečani početak sezone 05. juna 2006. na plaži "Queen of Montenegro" u Bečićima

2007. Svečani početak sezone 05. juna 2007. na kupalištu "Paradiso", uvala Utjeha

2008. Svečani početak sezone 05. juna 2008. na plaži "Kalardovo" kod Tivta

2009. Svečani početak sezone 08. juna 2009. na plaži "Stevuzo", uvala Dobreč

2010. Svečani početak sezone 05. juna 2010. na plažama "Porto" i "Cuba Libre", Zanjč

2011. Svečani početak sezone 05. juna 2011. na kupalištu "MCM beach" na Velikoj plaži

2012. Svečani početak sezone 05. juna 2012. na plažama "Blue Beach", "Escalera" i "S & I beach life" na Jazu

2013. Svečani početak sezone 08. juna 2013. na kupalištu "Almora beach" u Obotaru

Uručenje sertifikata pilot faze i otkrivanje info table (jun 2004.)

Prva međunarodna kontrola (jul 2005.)

Plava zastavica dobila je 2005. i 2007. godine nagrade NTO za najbolju kampanju "Wild beauty award"

Druga međunarodna kontrola (jul 2009.)

Aplikacija za pametne telefone

Obilježavanje Dana obale (2011.)

Blue Flag Beach Party

www.plava-zastavica.org.me
www.blueflag.org

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

32 KRITERIJUMA PROGRAMA PLAVA ZASTAVICA

I - Ekološko obrazovanje i informisanje

II - Kvalitet vode za kupanje

III - Ekološki menadžment

IV - Bezbjednost i usluge

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

KRITERIJUMI PROGRAMA PLAVA ZASTAVICA

IV - BEZBJEDNOST I USLUGE

32. Minimum jedna plaža sa Plavom zastavicom u jednoj opštini mora imati pristup i toalete za osobe sa invaliditetom (I)

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

Criterion 32. At least one Blue Flag beach in each municipality must have access and facilities provided for the physically disabled.

It is strongly recommended that all Blue Flag beaches have facilities that allow access by the physically disabled granting them access to the beach, surrounding buildings, and the restroom facilities.

It is a Blue Flag requirement that at least one beach in every municipality must provide these facilities.

It is a Blue Flag recommendation that at this beach, if possible, there is access to the water.

Access to the beach should be facilitated by access ramps adapted to users with various disabilities.

It is recommended that the ramp design and material fit the natural environment and wherever possible, environmentally friendly materials should be used, i.e. recycled composite plastics.

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

Criterion 32. At least one Blue Flag beach in each municipality must have access and facilities provided for the physically disabled.

...

Facilities should be designed for wheelchair and other disabled users and should comply with the ISO Standard Code for Access.

The beach must comply with national regulations regarding access and facilities for people with disabilities.

In addition, parking areas should have reserved spaces for disabled parking.

In the event that access ramps cannot be provided due to the topography, e.g. at steep cliffs, the local authority must apply for a dispensation for this criterion.

If none of the Blue Flag beaches in a local authority can provide access and facilities for the disabled, a request for a dispensation from this criterion must be documented in the application.

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

Priručnik za kampanju PLAVA ZASTAVICA

EKOM - Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

Primjeri prilaza do vode za hendikepirane osobe

✗ Neprihvatljivi vidovi pristupa za invalidna lica - staza sa prekidom, suviše strma rampa ili barjere između rampe i pijeska

Primjeri parking prostora za hendikepirane osobe

Toaleti za hendikepirane osobe (primjeri iz Crne Gore)

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

28. Minimum jedna plaža sa Plavom zastavicom u opštini mora imati pristup i toalete za hendikepirane osobe

Preporučuje se da sve plaže sa Plavom zastavicom imaju objekte za hendikepirane koji im obezbjeđuju pristup do plaže, drugih objekata i do toaleta.

Najmanje jedna plaža u svakoj opštini mora imati ovakve objekte.

Pristup plaži treba da bude obezbjeđen preko pristupnih rampi koje su adaptirane osobama sa različitim vrstama hendikepa.

Ako je moguće preporučuje se i pristup do vode.

Preporučuje se da dizajn rampe i materijal od kojeg je napravljena budu u skladu sa okolnom sredinom i gdje je moguće budu od prirodnog ili od recikliranog materijala (npr. reciklirana plastika).

Toaleti treba da budu opremljeni za osobe u kolicima i za druge hendikepe.

Pristup mora da bude u skladu sa ISO Standardima za pristup.

Plaža mora da se uskladi sa nacionalnim zakonima u vezi pristupa hendikepiranih osoba objektima.

Takođe, na parking prostorima treba da budu obezbjeđena mjesta za hendikepirane osobe.

U slučaju da pristupne rampe ne mogu biti obezbjeđene zbog topografije lokacije (strme stijene ili erodirana obala), onda se mora tražiti "dispensat case" za ovaj kriterijum tokom kandidature plaže. Ako ni jedna od plaža sa Plavom zastavicom u opštini ne može da obezbijedi pristupne rampe za hendikepirane, razlog za to mora biti objašnjen u dokumentu Nacionalne komisije kroz prijavu.

29. Mapa plaže koja pokazuje različite objekte mora biti istaknuta

Mapa na kojoj su istaknute granice plaže koja je dobila Plavu zastavicu i lokacije ključnih objekata i usluga mora biti postavljena na inforamtivnoj tabli. Mapa mora da sadrži sledeće elemente:

- lokacija spasioca i spasilačke opreme
- lokacija opreme za prvu pomoć
- lokacija telefona
- lokacija toaleta (uključujući toalete za hendikepirane osobe)
- lokacija pijaće vode
- parkinzi za vozila i bicikle
- zvanične lokacije za kampovanje u blizini plaže
- lokacije većih prihvatnih objekata za otpad
- lokacija sa koje se uzimaju uzorci za kvalitet vode
- pristupne tačke za hendikepirane osobe
- pješačke staze
- zoniranje (plivanje, jedrenje, čamci, itd)
- ispusti atmosferskih voda
- obližnja osjetljiva područja i sl.

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

22. Mora postojati oprema za osobe sa posebnim potrebama (P)

Oprema u marini za osobe sa posebnim potrebama bi trebalo (bar) da uključuje:

- Pristup marini za osobe sa posebnim potrebama kao i kretanje po marini (uključujući i moći)
- Specijalne mogućnosti za parkiranje za osobe sa posebnim potrebama
- Pristup sanitarnim objektima za osobe sa posebnim potrebama

Druga oprema za osobe sa posebnim potrebama u marini mogla bi da obezbijedi:

- Mogućnost plovidbe
- Pristup upravi marine, prodavnicama i restoranima u marini
- Pristup ostalim aktivnostima u marini

Svi pristupi i oprema (uključujući i toalete) za osobe sa posebnim potrebama moraju da ispunjavaju sve nacionalne i međunarodne propise/standarde.

23. Mapa sa rasporedom različitih sadržaja mora biti istaknuta u marini (O)

Mapa koja pokazuje sve potrebne ali i druge sadržaje u marini mora biti istaknuta na informacionoj tabli.

Slijedeći sadržaji moraju biti prikazani na mapi:

- Postrojenja za prihvatanje opasnog otpada i otpadnog ulja
- Kontejneri za smeće
- kante za reciklirani otpad
- Postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima (ukoliko postoje)
- Oprema za pumpanje/prihvatanje balastnih voda (ukoliko postoji)

32 priručnik za plavu zastavicu u marinama

SIGURNOST I USLUGE

SIGURNOST I USLUGE

KVALITET VODE

- Sanitarni objekti (toaleti, tuševi, prostorije za pranje, pijaća voda itd.)
- Oprema za spašavanje
- Oprema za gašenje požara
- Oprema za prvu pomoć
- Javni telefon
- Stanica za gorivo (ukoliko postoji)
- Zone za popravku i pranje brodova (ukoliko postoje)
- Uprava marine / nautički klub
- Oprema za hendikepirane osobe (ukoliko postoji)
- Zone određene za parkiranje (ukoliko postoje)
- Vežovi rezervisani za „gostujuće“ brodove (ukoliko postoje)
- Oblični javni prevoz (ukoliko je blizu marine)
- Znakovi „gdje se trenutno nalazite“
- Putokazi i znakovi (npr. sjever)

I drugi objekti (poput prodavnica, restorana itd.) mogu biti označeni na mapi. Poželjno bi bilo da različiti sadržaji budu prikazani na mapi kao piktogrami, koji se lako razumiju.

Kartografske koordinate marine bi trebalo da se nalaze na jasno vidljivom mjestu.

24. Voda u marini mora biti vizuelno čista bez bilo kakvih tragova zagađenja, npr. ulja, smeća, otpadnih voda ili drugih vidova zagađenja (O)

Kako bi marina ispunjavala najviše ekološke standarde, veoma je važno da je voda u njoj vizuelno čista.

Voda u marini ne bi smjela da sadrži mrlje od ulja, smeće (flaše, konzerve, plastiku itd.), otpadne vode ili druge vidljive znakove zagađenja.

A šta sa neprirodnim neprijatnim mirisima ili smradom koji dolazi iz vode?

Prirodne pojave kao što je truljenje algi, mrlječenje dagnji itd. mogu da izgledaju kao zagađenje vode, a da to nije u pitanju. U takvim slučajevima, informacija o ovim prirodnim pojavama bi trebalo da bude istaknuta na informacionoj tabli.

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

33

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

primjeri plaža: NJIVICE

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

primjeri plaža: KALARDOVO

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

primjeri plaža:

PLAVI HORIZONTI

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

primjeri plaža: SVETI TOMA

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

primjeri plaža: TROPIKANA

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

negativni primjeri

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje

SEMINAR "OSI PLAVA ZASTAVICA", Bar 2013.

pozitivni primjeri

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori - nacionalni operater kampanje